
Потреба в нових підходах до навчання з обмеженням кількості аудиторних занять залишається проблемним питанням для значної частини освітянської спільноти.

Водночас лишаються вкрай актуальними такі вимоги до освіти, як:

- доступність та інклюзивність;
- індивідуальна траєкторія навчання здобувача;
- впровадження дуальної освіти.

Вирішення цих питань неможливе без широкомасштабного впровадження онлайн-технологій, ґрунтовних змін у підходах до організації навчання в закладах освіти та в кожній дисципліні, зокрема ролі аудиторних занять та ефективності їхнього проведення.

УДК 004:005.336.2:37.091.12.011.3

Сахно О. В., завідувач кафедри

Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти

РОЗВИТОК ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА В ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ

Застосування сучасних цифрових технологій у навчанні – одна з най-важливіших і найстійкіших тенденцій розвитку світового освітнього процесу. У вітчизняній профтехосвіті в останні роки комп'ютерна техніка й інші засоби інформаційних технологій стали все частіше використовуватися під час вивчення більшості навчальних предметів.

Інформатизація суспільства – це глобальний соціальний процес, особливість якого полягає в тому, що домінуючим видом діяльності є отримання, накопичення, обробка, зберігання, передача і використання інформації, що виконуються на основі сучасних засобів, мікропроцесорної техніки, а також на базі різноманітних засобів інформаційного обміну.

Таким чином, використання відкритих інформаційних систем, розрахованих на використання всього масиву інформації, що доступна суспільству в певній сфері, дозволяє удосконалити механізми керівництва суспільним устроєм, сприяє гуманізації і демократизації суспільства. Одним із пріоритетних напрямів процесу інформатизації

сучасного суспільства є впровадження нових цифрових технологій в систему освіти.

Застосування нових інформаційно-цифрових технологій в освіті – один із засобів підготовки робітничих кадрів у сучасних умовах з урахуванням завдань майбутнього. Тому особливої уваги потребує розвиток форм подання знань, формування інтелектуальних умінь, набуття практичних навичок у галузі застосування новітніх засобів обчислювальної техніки.

Саме використання нових інформаційно-цифрових технологій дає змогу створити на уроці природне середовище, допомагає розбудити творче начало в учнях, розвиває їхнє мислення і формує у них навички, необхідні для сучасного суспільства. При цьому змінюється парадигма навчання, більше уваги приділяється виробленню умінь самостійно здобувати знання в умовах дослідницької діяльності. Застосування нових цифрових технологій у навчанні посилює зв'язок між предметами, що сприяє створенню нових інтегрованих курсів навчання і налагодження зв'язку між державними стандартами освіти.

При цьому відкриваються далекосяжні перспективи не тільки в гуманізації освітнього процесу, а й у становленні демократичних засад розвитку учнівського самоврядування. Підвищується рівень неформального спілкування учнів і викладача та учнів між собою, розширюється самостійна навчальна і громадська діяльність, розкривається творчий потенціал учителів і учнів з урахуванням їхніх громадянських позицій, навчальних уподобань і професійних інтересів.

Комп'ютерно орієнтовані дидактичні системи розвивають в учнів потребу постійно розширювати і поглиблювати свої знання, формують умінь зважено приймати рішення та відповідати за їх наслідки, що важливо у вихованні гармонійно розвиненої особистості.

В умовах кардинальних соціальних змін педагог дедалі більше втрачає статус передавача "готових знань" і перетворюється в організатора спільної творчої діяльності. Тому основним напрямом розвитку сучасного освітнього процесу є впровадження педагогіки розвитку і самовдосконалення особистості дитини засобами діалогічно активного (інтерактивного) спілкування, співпраці і партнерських взаємин у навчанні та вихованні.

Слід зазначити, що намітилася тенденція у визначенні концептуальних напрямів комп'ютеризації освіти. Курс програмування відходить на скромне місце в цій концепції, поступаючись підготовці

користувачів персональних комп'ютерів, які вміють працювати з текстовими редакторами, базами даних, електронними таблицями, телекомунікацією. Актуальним стає оволодіння навичками користування електронною поштою та обмін даними в локальних мережах та інтернеті.

Застосування нових інформаційно-цифрових технологій дає змогу створити відкрите навчальне середовище, але для цього потрібна інша система управління освітою, її наукове і ресурсне забезпечення.

Таким чином, реструктуризація освіти потребує змістовних перетворень, запровадження сучасних технологій навчання й виховання, принципового вдосконалення системи управління галуззю на основі інформатизації.

Необхідно навчити кожну дитину за короткий проміжок часу освоювати, перетворювати і використовувати в практичній діяльності величезні масиви інформації. Дуже важливо організувати процес навчання так, щоб учень активно, з цікавістю і захопленням працював на уроці, бачив плоди своєї праці і міг їх оцінити.

Допомогти педагогу у вирішенні цього непростого завдання може поєднання традиційних методів навчання та сучасних цифрових технологій, зокрема комп'ютерних. Адже використання комп'ютера на уроці дозволяє зробити процес навчання мобільним, строго диференційованим та індивідуальним.

Для реалізації єдиного підходу необхідно, щоб педагог вмів обробляти текстову, цифрову, графічну та звукову інформацію для підготовки дидактичних матеріалів (варіанти завдань, таблиці, креслення, схеми, малюнки), щоб працювати з ними на уроці;

- створювати слайди з відповідного навчального матеріалу, використовуючи редактор презентації MS Power Point і демонструвати презентацію на уроці;

- використовувати наявні готові програмні продукти зі своєї дисципліни;

- застосовувати навчальні програмні засоби (навчальні, що закріплюють, що контролюють);

- здійснювати пошук необхідної інформації в інтернеті в процесі підготовки до уроків і позакласних заходів;

- організовувати роботу з учнями з пошуку необхідної інформації в інтернеті;

- самостійно розробляти тести або використовувати готові програми-оболонки, проводити комп'ютерне тестування.

Тобто в ході освоєння інформаційно-цифрових технологій педагог підвищує свій професійний рівень і опановує (іноді одночасно з учнями) новий інструментарій отримання знань.

В умовах діджиталізації суспільства використання цифрових технологій дає можливість учням удосконалюватися і самоактуалізуватися, а педагог – сьогодні лише помічник учнів, що дає можливість повною мірою проявляти і розвивати їх потенціал.

Використання цифрових технологій значно розширює коло пошуку додаткової інформації під час підготовки до уроку. Через пошукові системи інтернету знаходяться і художні, і літературознавчі тексти, біографічні матеріали, фотодокументи, ілюстрації.

Таким чином, значення цифрової компетентності для системи освіти ще не повністю усвідомлене педагогами. Комп'ютер і програма мають позбутися своєї штучності і стати невід'ємною частиною процесу навчання. Крім того, потрібна інтеграція цифрової технології в арсенал педагогічного інструментарію, відродження ідей індивідуалізованого навчання.

Системне використання педагогами цифрових технологій залишається предметом дискусії і потребує подальшого вивчення з огляду на впровадження компетентнісного підходу в Новій українській школі. Проведені нами дослідження свідчать, що зараз в професійній освіті йде робота по впровадженню цифрових технологій в освітній процес. Застосування цифрових технологій дає можливість розширити світогляд учнів, сприяє кращому засвоєнню ними навчального матеріалу, підвищенню пізнавальної активності, зростанню інтересу до навчання, формуванню і розвитку творчих здібностей, розвитку наочно-образного, просторового і логічного мислення, уваги, спостережливості, уваги, фантазії, формуванню загальнонаукових умінь та навичок, умінь використовувати програмний засіб як інструмент пізнавальної діяльності, формуванню головних компонентів основ інформаційної культури.

Набуття і розвиток навичок XXI століття, цифрова грамотність сучасних учнів багато в чому залежить від якісного навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти, яке можуть здійснювати тільки висококваліфіковані педагоги, рівень цифрової грамотності яких відповідатиме сучасним вимогам і запитам суспільства.